

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Možnost osvobození od zbývajících závazků při skončení konkursu podle německé právní úpravy

Německá právní úprava zavedla po vzoru USA výjimku ze zásady existence pohledávek i po skončení konkursu, a to v podobě, kdy se dlužníku, fyzické osobě, dává možnost zbavit se neuspokojených pohledávek (§ 286 a násl. Insolvenzordnung („InsO“)). Předpokladem je, aby dlužník o takovou možnost požádal nejpozději do konání jednání o stavu konkursní podstaty.

Německá právní úprava zavedla po vzoru USA výjimku ze zásady existence pohledávek i po skončení konkursu, a to v podobě, kdy se dlužníku, fyzické osobě, dává možnost zbavit se neuspokojených pohledávek (§ 286 a násl. Insolvenzordnung („InsO“)). Předpokladem je, aby dlužník o takovou možnost požádal nejpozději do konání jednání o stavu konkursní podstaty. Spolu s návrhem musí dlužník odevzdat prohlášení, že po dobu sedmi let od odložení konkursního řízení bude odvádět opatrovníku určenému soudem svoje nároky ze zaměstnání nebo obdobného poměru (§ 287 InsO). Osobu opatrovníka může navrhnout sám dlužník nebo některý z věřitelů. Soud o návrhu rozhodne usnesením, proti kterému může dlužník nebo věřitel, jenž podal protest proti této formě řešení konkursního řízení, podat okamžitou stížnost. Soud zamítne návrh na osvobození, pokud byl dlužník odsouzen pro trestný čin spáchaný v souvislosti s konkursem nebo jestliže dlužník v posledních třech letech před podáním návrhu uváděl nepravdivé údaje o své ekonomické situaci, dále jestliže byl v posledních deseti letech zamítnut návrh na konkurs se zánikem zbývajících pohledávek nebo jestliže dlužník před či během řízení hrubým způsobem porušil svoji povinnost podávat informace nebo poskytovat součinnost a konečně jestliže dlužník uvedl hrubě nepravdivé nebo zkreslující informace o stavu svého majetku, závazků a o svých věřitelích.

Jsou-li splněny výše uvedené podmínky a neexistuje-li důvod pro zamítnutí návrhu, vydá soud usnesení, v němž konstatuje, že dlužníkovi se zaručuje osvobození od jeho závazků, jestliže splní své povinnosti dané zákonem a nebude naplněn některý z předpokladů, pro něž by mohlo být osvobození zamítnuto (§ 291 InsO).

Opatrovník rozdělí jednou ročně mezi věřitele od dlužníka získané prostředky. Po čtyřech letech odvede dlužníku z rozdělované částky deset procent, po pěti letech patnáct a po šesti letech dvacet procent jím odevzdaných prostředků. Schůze věřitelů může opatrovníkovi uložit, aby dohlížel nad dodržováním dlužnických povinností. Opatrovníkovi samozřejmě náleží za jeho činnost odměna a náhrada hotových výdajů.

Mezi dlužníkovi povinnosti patří zejména ucházet se o výkon přiměřené podnikatelské činnosti nebo zaměstnání, odvést polovinu majetku získaného děděním na opatrovníka, nahlásit každou změnu pobytu, nesmí se vzdát nároků nebo zatajovat majetek, platby k uspokojení věřitelů odvádět jen opatrovníkovi a žádnému z věřitelů nesmí poskytnout jakoukoliv výhodu oproti ostatním (§ 295 InsO).

Poruší-li dlužník některou ze svých povinností a tím ohrozí uspokojení věřitelů, zakáže mu soud na návrh některého z věřitelů možnost zbavení se pohledávek. To neplatí, nestalo-li se tak dlužnickým zaviněním (§ 296 InsO). Soud zakáže dlužníkovi možnost osvobození od zbývajících pohledávek také tehdy, když dlužník svými odvody na opatrovníka nebude schopen pokrýt ani minimální náklady na

jeho činnost. Soud stanoví předtím k úhradě nákladů minimálně lhůtu dvou týdnů.

Nedojde-li k předčasnému ukončení, rozhodne soud po slyšení věřitelů, opatrovníka a dlužníka o udělení osvobození od zbývajících závazků. Na návrh některého z věřitelů tak soud neučiní, jestliže byly splněny podmínky pro předčasné ukončení.

Je-li osvobození uděleno, pak působí vůči všem věřitelům a to i těm, kteří své pohledávky nepřihlásili. Nároky věřitelů vůči spoludlužníkům a ručitelům zůstávají nedotčeny. Vůči těmto osobám je však dlužník osvobozen v tom rozsahu, v jakém je zbaven svých povinností vůči věřitelům. Je-li uspokojen věřitel, i když žádné uspokojení nepožadoval, není to důvodem pro vrácení plnění z titulu bezdůvodného obohacení (§ 301 InsO).

Na návrh některého z věřitelů může soud odvolat účinky osvobození, jestliže dodatečně vyjde najevo, že dlužník porušil některou svoji povinnost a tím vážně poškodil věřitele. Návrh je však přípustný pouze do jednoho roku od právní moci rozhodnutí o udělení osvobození. Již nyní se však mezi německými odborníky ozývá kritika, že sedmiletá doba je příliš dlouhá a tím pádem dlužníky nebude motivovat k poctivému průběhu konkursního řízení.

Závěr

V předcházejících čtyřech článcích jsem se pokusil nastínit tematiku německé právní úpravy konkursu. Zdá se, že se německé úpravě konkursního řízení podařilo dosáhnout základních cílů konkursu - rozšíření okruhu věcí a práv spadajících do konkursní podstaty, poměrného uspokojení věřitelů, posílení postavení věřitelů. Zavedla i moderní prvky jako je zejména úplné zproštění dluhů a možnost pro dlužníka začít znovu nezatížen dřívějšími nezdary. Česká právní úprava by se mohla při řešení mnoha svých současných problémů touto úpravou inspirovat, neboť dobře fungující konkursní řízení může být jedním z kroků, který přispěje k ozdravení ekonomiky.

Vlastislav Kusák
advokát, advokátní kancelář Glatzová & Co.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)